

KÁRPÁTALJAI KULTÚRKRÓNIKA

2014. JÚNIUS – JÚLIUS

ELISMERÉSEK

* A MOL 2010-ben hozta létre a *MesterM-díjat*, hogy elismerje a középiskolai kémia, fizika és matematika tanárok munkáját. Az idei évi, immár ötödik díjkiosztón **Homa György**, a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium informatikatanára különdíjat vehetett át. A díjra egykori tanítványai jelölik középiskolai tanáraikat. Homa Györgyöt a 2003–2011-es évfolyam diákja, **Kohut Gergely** jelölte, majd ő is adta át ünnepélyes keretek között a díjat Budapesten.

* Az 1997-ben Mezőkövesden alakult Magyar Szó Kárpátalján Alapítván (elnöke **dr. Pető József**) elismerésben részesítette azokat a magyartanárokat, akik eredményes munkájukkal hozzájárultak ahhoz, hogy Kárpátalján a magyar szó, a magyar kultúra, a hagyományok még tisztábban, még erőteljesebben tovább éljenek. A díjazottak: **Braun Éva, Szeles Emma, Czébely Lajos, Gazda Erzsébet, Gulácsy Éva, Hidi Csilla, Huszti-Kacsur Andrea, Iván Éva, Jánosi Terézia,**

Katona-Mironova Berta, Kelemen Klára, Király Katalin, Kiss Zsuzsanna, Kovács András, Mézszáros Györgyi, Perduk-Lator Ilo-na, Szabó Gabriella, Szántó Edit, Tóth Margit, Zékány Krisztina. Az ünnepségre Ungváron, a Nemzetiségek Házában került sor.

ESEMÉNYNAPTÁR

JÚNIUS

* A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola olvasótermében Paweł Wyszowski OMI *Katolikusüldözés Ukrajnában és Kárpátalján 1917–1944–1991* című könyvének bemutatására került sor a Kárpátaljai Ferences Misszió Alapítvány és a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet közreműködésében. A könyvet **Zsákai Piroska** történész-kutató mutatta be.

* A Pécsi Mecsek Kórus koncertezett a nagybégányi görög katolikus, a nagyszőlősi római katolikus, a tiszasalamoni református és a beregszászi református templomokban.

* A MÉKK és a Vitézi Rend Kárpátaljai törzskapitánysága a trianoni békediktátum első ungvári áldozatára – Posch Alajos újságíróra emlékezett. A mártír sírjára **Dupka György**, a MÉKK elnöke, a Vitézi Rend nevében v. **Kövér György** kapitány és **Jávorszky István** hadnagy helyezte el koszorút.

* A beregszászi főiskolán a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából ünnepi rendezvényt tartottak Magyarország Beregszászi Konzulátusa, a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola szervezésében.

* Jótékonysági koncertet és aukciót rendeztek Csapon a Szent Mihály Gyermekotthon rehabilitációs központjának befejezésére. Az esten fellépett: **Berecz András** énekes és mesemondó, a Zurgó együttes, a Szent Mihály Gyermekotthon Zeneiséje. Az aukción a Révész Imre Társaság által felajánlott művekre lehetett licitálni.

* **Weinrauch Katalin** kárpátaljai író legújabb könyvét mutatták be a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola olvasótermében. Az elbeszéléskötet *Ajándék hangulat* címmel jelent meg a Pro Cultura Subcarpathica gondozásában. **Weinrauch Katalin** köszönetét fejezte ki a könyv megjelenését segítőknek. Mint mondta, az *Irka* gyermeklapnak köszönhetően

lett íróvá, ahol évek óta olvashatóak a versei.

* Mi a próza? Nehéz-e prózát írni? Változtathat-e az alkotási folyamat közben a szerző a megtörtént esemény mozzanatain? Ezeket és más kérdéseket vitatta meg a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság a legutóbbi műhelymunka során, amelyre a beregszászi Európa-Magyar Ház olvasótermében került sor. A műhelymunka három részből állt: elsőként az aktuális témáról esett szó, ezt vers-elemzés követte. Az esemény a KVVIT-ben, mint szervezetben betöltendő tisztségekről szóló döntéshozattal zárult. A jelenlévők a KVVIT tiszteletbeli elnökévé **Vári Fábian Lászlót** választották. Ezt követően egyöntetű döntés alapján **Csordás László** kapta az elnöki tisztséget. Az alelnök és egyben titkár pozíciójára ketten kaptak jelölést: **Shrek Tímea** és **Kovács Eleonóra**, végül utóbbi személy kapta ezt a tisztséget. A rendezvények szervezéséért **Lőrincz P. Gabriella** lesz a felelős. A gazdasági ügyeket a jövőben **Shrek Tímea** intézi. A külső kommunikációért **Kertész Dávid** felel, helyettese **Marcsák Gergely**. Az Ellenőrző Bizottság tagjai: **Pák Diána**, **Gálfi Dezső**, **Marcsák Gergely**.

* A Nagyberegi Tájházban második alkalommal szerveztek pünkösdi királyválasztást és táncházat. Az alkalomra több településről –

Mezőkaszonyból, Nagybéányból, Asztélyból és Nagyberegről – érkeztek fiatalok. A rendezvény kezdetén a mintegy nyolcvan iskolásnak és a jelenlévő felnőtteknek **Kész Barnabás**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanára, a Salánki Íjászkör vezetője beszélt a pütkösi hagyományokról, köztük a királyválasztásról. Ezután a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet hagyományörző műhelye által összeállított vetélkedő következett. A verseny során összesen 24 bátor iskolás fiú mérte össze ügyességét és küzdött meg a pütkösi király címért. A több forduló vetélkedőben a Mezőkaszonyi Középiskola tanulója, **Buda Attila** lett a győztes, ő viselheti egy évig a pütkösi király címet. A pütkösi királyné **Sütő Barbara** lett.

* A Kárpátaljai Megyei Népi Építészeti és Életmód Múzeum kiállítótermében Magyarország Ungvári Főkonzulátusa szervezésében megnyílt **Tóth József** ismert magyarországi fotóművész *Magyarország épített öröksége* című fényképgyűjteményéből válogatott fotókiállítása. A tárlatot **Bacska József** Magyarország Ungvári Főkonzulátusának főkonzulja nyitotta meg.

* Több mint háromszáz szakember részvételével zajlott le a Nemzeti Művelődési Intézet „Hálózatépítés – közösségi kezdeményezések”

című IV. Stratégiai Konferenciája a Budai Vigadóban. A délutáni program a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal intézményeinek bemutatkozásával, az együttműködés lehetséges kereteinek feltárással folytatódott. A Kerekasztal történetét és általános céljait **Huszár László**, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet igazgatója ismertette. Az együttműködést az intézmények 2013-ban újították meg, de az igazi fordulópontot és az érdemi közös cselekvés lehetőségét a mai stratégiai megállapodás jelentette, amikor is sor került az Együttműködési megállapodás aláírására. Az aláírók között ott volt **Zubánics László**, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke is, aki az intézet sokrétű munkájáról is beszélt, amivel a 48 milliós lélekszámú Ukrajnában élő 151.000 magyar kultúráját és hagyományait gondozza az elhivatott, civil szervezetként működő beregszászi intézet.

* Jubileumi jótékonyági koncertet adott a zongora királynője, **Csuprik Etelka** Ungváron.

* A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése 2014. június 12-e és 16-a között 85. alkalommal szervezte meg az Ünnepi Könyvhetet és hozzá kapcsolódóan a 13. Gyermekkönyvnapokat Budapesten. Az ünnepségre ellátogatókat széles könyvkínálat, kedvezményes

árak, koncertek, dedikálások és beszélgetések várták. A könyvhét ideje alatt a kárpátaljai magyar könyvkiadók sátrában **Dupka György**, **Csordás László**, **Kovács Sándor**, **Lengyel János** dedikálták közelmúltban megjelent műveiket.

* Képzőművészeti kiállítás nyílt a Munkácsi Városi Galériában. A tárlaton **Bródi Iván**, **Bródi Larissza**, **Hercz Jurij** (Ungvár), **Habda Vaszil** (Ungvár), **Patik Volodimir** (Lemberg), **Dziszj-Vojnarovszkij Míkola**, valamint **Danilics Tarasz** képei mellett olyan külföldi festőművészek munkáit is megcsodálhatják a látogatók, mint a magyarországi **Szabó Károly** és **Fülöp Sándor**, vagy a szlovákiai **Voloscukova Edita** és **Kreszil Juraj**. A kiállításra harmincegy művész munkáiból válogattak a szervezők, közülük huszonöt alkotó tagja az Ukrán Nemzeti Festőművész Egyesületnek, négyen az Ukrajna nemzeti művésze, hatan pedig az Ukrajna érdemes művésze cím tulajdonosai.

* Kiállítással egybekötött jótékonyági vásárt szervezett Horváth Anna síremlékének felújításáért Magyarország Beregszászi Konzulátusa, a Pro Arte-Munkács és a Pro Cultura Subcarpathica a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán.

* Közel egyhetes művészi plein air keretében Técső és vidéke szépségeit elevenítették meg képeiken

kárpátaljai festőművészek. A résztvevők között volt az ismert ungvári művészpár, **Soltész Péter** és **Gabriella** is. Az itt készült munkákat kiállításon mutatják be a művészet kedvelőinek. A plein air **Oleg Palinkas**, técsői műpártoló, megyei képviselő támogatásával valósult meg.

* Visken, a Viski Zöld Falusi Turizmus Szövetségének szervezésében megtartották a Máramarosi Koronavárosok VI. Találkozóját. A rendezvénysorozat kezdetén ünnepi ökumenikus istentiszteletre került sor a viski református templomban. A rendezvényt színesítette a Visken zajló Kárpátaljai Népzenei és Néptánc Mesterképzésben részt vevő népzenezők Pál Lajos vezette fellépése, valamint a Hosszúmezei Búzavirág Énekkar és a Pomázi Holdvilág-árok Természetjáró Kulturális Egyesület dalkörének közös énekelőadása. A résztvevők megkoszorúzták a koronavárosok emlékoszlopát, s arról sem feledkeztek el, hogy **Fodó Sándor** sírjánál elhelyezzék a megemlékezés virágait. A rendezvényt **Jenei Károly** viski lelkes áldása zárta.

* Az I. világháború hőseire emlékeztek a Szolyvai Emlékparkban, a „Nagy Háború” kezdetének 100. évfordulóján. A koszorúzással egybekötött megemlékezést megnyitó beszédében **Dupka György** a bizottság nevében köszöntötte a meg-

jelenteket, köztük **Bayer Mihályt**, Magyarország kijevei nagykövetét, **Szalipszky Endrét**, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának vezető konzulját, **Bozsik Bélát**, Magyarország Beregszászi konzulátusának konzulját, **Gajdos István** parlamenti képviselőt, **dr. Tóth Mihályt**, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnökét és másokat. A nagy háborúról, a Kárpátokban zajló csatákról **Zubánics László** történész mondta el gondolatait. A megemlékezést követően a résztvevők az emlékmű talapzatán elhelyezték a tisztelet virágait.

* **Sieghard Rasendorf** német mecénás és **dr. Tóth Mihály**, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnökének kezdeményezésére ukrán és orosz nyelven (tervezik német és magyar változatának elkészítését is) film-rekviem készült a „Kárpátaljai magyarok és németek internálása és deportálása 1944-1955 között” címmel. A 70 éve történt eseményeket feldolgozó film-rekviem dokumentum-anyagának összeállításában többek között részt vett **Alekszej Korszun**, **Dupka György** és **Zubánics László** történész. Forgatókönyv- és szövegíró, narrátor: **Okszana Golovcsuk** (Munkács). Rendező, operatőr: **Olekszandr Griciv** (Munkács). A film letölthető és megtekinthető: <https://www.youtube.com/watch?v=gclOzg8mk8I>

JÚLIUS

* Tiszapéterfalván a KMPSZ szervezésében lezajlott a XIX. Kárpátaljai Népzene, Néptánc, Kézműves Tábor. Közreműködött többek között **Pál István** „Szalonna” és zenekarának tagjai.

* „Mit bír el egy novella?” Ez volt a témája – **Csordás László** előnkletével megtartott – Kovács Vilmos Irodalmi Társaság (KVI) műhelymunkájának.

* Ismét sor került Rákóczi népek találkozójára a tiszabecsi csatának emléket állító Turul-emlékműnél.

* A Pro Cultura Subcarpathica, a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség szervezésében a péterfalvai Vidámpark területén megtartották a III. KurucFeszt-et és népművészeti kiállítást.

* A Nagyberegi Református Líceumban sor került az immár 19. alkalommal megrendezett anyanyelvi Irka-táborra.

* A Nemzeti Művelődési Intézetben rendezte meg a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal idei első tanácskozását. Az eszme- és tapasztalatcserében a Kerekasztalt létrehozó külhoni magyar közművelődési intézetek vezetői és fiatal munkatársaik mellett részt vett **Beke Márton**, az Emberi Erőforrások

Minisztériuma Közművelődési Főosztályának vezetője, munkatársai és **Polyák Albert**, a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai igazgatója, illetve munkatársai. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézetet **Zubánics László** elnök és **Sipos Attila** képviselték.

* A MÉKK ismét megszervezte Tiszabökényben a Munkácsy Mihály Alkotótáborát a Péterfalvai Képtár állományának gyarapítása érdekében.

* A Kárpátaljai Fotóművészek Szövetségének kezdeményezésére Nagyváradról Ungvárra érkezett a Párbeszéd című fotókiállítás, amelyet a Kárpátaljai Helytörténeti Múzeumban tekinthetnek meg az érdeklődők. A fotókiállítást **Tóth István**, a Romániai Fotóművészek Szövetségének elnöke, az Euro Foto Art egyesület igazgatója, a *Nuruful* nagyváradi fotóklub vezetője nyitotta meg. A rendezvényen 49 fotót állítottak ki, amelyet az Euro Foto Art egyesület fotóművészei készítettek.

* A Kárpátaljai Megyei Filharmóniában a 67. koncertévad zárásaként nagysikerű zenekari koncertet adott **Bernáth Ferenc** gitárművészzeneszerző a Kárpátaljai Megyei Filharmónia szimfonikus zenekarával, melyet Viktória **Szvaljavcsik-Canyko** vezényelt.

* **Klisza János** képzőművész munkáiból nyílt kiállítás Magyarországon Ungvári Főkonzulátusán.

ÚJ KÖNYVEK

MEGJELENT

Bartha Gusztáv: *A gabonafarkas legendája*. Válogatott novellák, 1988-2012. Kárpátaljai Magyar Könyvek 228. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2014.

Csordás László: *A szétszóródás árnyékában*. (Tanulmányok, esszék, kritikák). Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Ferenczi Tihamér: *A magány templomában*. Versek. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014. Kiadását a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) támogatja.

Nagy Zoltán Mihály: *Ünnep Szodomában*. Regény. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Szépesszony dombja. Kárpátaljai történeti és helyi mondák. Összeállította: Dupka György és Zubánics László. Kárpátaljai Magyar Könyvek 227. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2014. 240 old. Tárolt változat: http://www.kmmi.org.ua/books?menu_id=9&submenu_id=29&book_id=444

MEGJELENÉS ALATT

Dupka György: *A szovjet hatóság megtorló tevékenysége Kárpátalján 1944-1991 között.* (történelmi szociográfiai hatásvizsgálat levéltári források, dokumentumok alapján). Történelmi szociográfia. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Dupka György: *Népirítás Kárpátalján.* Elhurcolt magyarok, németek és más népek sorsa. Történelmi szociográfia. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

ELŐKÉSZÜLETBEN

Tárczy Andor, *Úgy szépen.* Versek. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Pomogáts Béla: *A lélek térképe.* Kárpátalja szellemi életével kapcsolatos tanulmányok, előadások. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

„Uram... segíts haza minket...!” *Versek, imák, levelek, naplórészletek a sztálini lágerekből (1944-1959) a „malenkij robot” 70. évfordulójára.* Összeállította, a jegyzeteket és az utó-

szót írta: *Dupka György.* Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Zubánics László: *Világok végein. Északkelet-Magyarország a XVI-XVIII. században: politika, gazdaság, kultúra.* Tanulmány. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014-2015.

Lengyel János, *Arc-poeticák. Beszélgetni jó.* Interjúk. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Finta Éva. *A kárpátaljai Sáfáry László.* Monográfia. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Hájas Csilla. *A fele sem komoly.* Novellák. Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Dupka György: *Magyar irodalmi élet és írásbeliség Kárpátalján. Írástudókat adó táj kultúrtörténeti jellegzetességei, kortárs írók, irodalmi életet generáló intézmények adattára.* Kárpátaljai Magyar Könyvek. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2014.

Összeállította: *Dupka György*